

Informační kampaň vlády ČR „Proti raketám“

Diplomová práce

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
katedra žurnalistiky
Marek Dvořák

Oponentský posudek

Marek Dvořák uchoпил velmi zajímavé téma, které se dá posuzovat z několika pozic. Nejdříve je zde otázka vývoje veřejnosti jednu generaci po nástupu demokratizace. Tím je situace v ČR zvláštní. Na druhé straně dnes řada komunikačních procesů probíhá způsobem, které lze porozumět i na základě mezinárodních srovnání i srovnání teoretických. Poslední aspekt kandidát zvládl výborně. Zajímavě však je, že si otázku první, otázku české demokratické transformace, klade jen v souvislosti se statickým rozdělením politické scény. Teprve ze životopisu protagonistů vyplývá, jak snad ne zcela dávná minulost mohla ovlivnit jejich chování.

Bezpečnostní strategie

Dobrý je rozbor pojmu bezpečnostní strategie. Zde se však vnucuje otázka: Není vše jen americkou aktivitou? Autor sice popisuje vztah projektu protiraketové obrany ke spojeneckým organizacím, ne zcela důrazně však popisuje konfliktní diskusi. Spojenectví multilaterální a spojenectví bilaterální (mezi nimiž existuje řada dodnes nevyřešených rozporů) tak splývají. Např.:

Str. 16 – bezpečnostní strategie, která obsahuje vztahy mezi NATO a EU

Str.17 – přichází oficiální americká nota

Str. 21 – vývoj strategických aspektů splývá s politickým značkováním

Str. 22 – vláda se usnází na základě americké note

Str. 23 – konečně následuje dobrý popis politického vývoje

Str. 23 – jemný náznak pozdní reakce. Připomeňme si i komunikační přípravu na předsednictví Evropské rady, které probíhalo současně a nebylo koncepčně velmi propracované a vedené.

Komunikačně je nutné připomenout jednu věc: „Proti raketám“ je velmi rozporuplný nadpis, což by jistě bylo možné diskutovat ve větší šíři. Slovně značně připomíná dobu minulou, která vyslychané protagonisty vede k podpoře protiraketové obrany. Je to podobnost záměrná, zvolená kvůli publiku? Nebo je to souvislost kolektivně ignorovaná?

Výborná je analýza propagandistických aspektů:

Str. 27 - spoluzodpovědnost za budoucí bezpečí naší civilizace a kultury; potvrzení našich spojeneckých svazků a závazků; žijeme v nebezpečném světě („Je vždy lepší mít něco připraveného, i když se to nakonec nepoužije.“).

Autor dobře naznačuje (str. 30), že politicky není debata zcela otevřená. Suverenita České republiky se také správně dostává do kritického kontextu – do jaké míry se jedná o zneužitý pojem, do jaké míry jde o suverenitu opravdovou (str.34)? Také by snad bylo dobré poukázat z hlediska teorie demokracie a politického systému na to,

že vláda není nositelem suverenity. Parlamentní debaty, v ČR stále ještě více polarizované, než by podstata věcí odůvodňovala, mají nezastupitelnou roli a vládní aktivita popsaná bez zapojení do parlamentních aktivit působí nutně jednostranně.

Generace

Již zmíněná analýza osobností není zcela důsledná. Jaká byla jejich vize a zapojení v minulosti? Generační hodnocení autor zcela obchází, ač mu výběr osobností tuto možnost poskytuje. Kritický přístup je však přesto vidět, např. na str. 79, kde se m. j. analyzuje, co snad chybí, či jak bylo nutné pohled zjednodušit. Přehled možných dalších otázek je výborný!

Dále by jistě bylo možné rozvést analýzu jednostrannosti, či publikem podmíněnou realizaci propagandistického úmyslu. Autor se např. zmiňuje o kolektivní bezpečnosti i o jejím historickém deficitu, ale současně neuvádí, že se tím zakrývá bilaterální charakter projektu.

Na str. 90 je pod nadpisem "Interpretace analýzy" uvedeno velmi správně, jak kampaň reaguje na český národní narativ. Autor ovšem zapomíná na to, že tento narativ je mimo českou scénu (inc. USA) jen těžko srozumitelný a historii jako takovou popisuje spíše citově než faktograficky. Česká historiografie (i zde v generačních vlnách) stále ještě pracuje na zapojení do mezinárodního kontextu. Na str. 91 je pak malá historická nepřesnost. Celý kontext let 1937-39 není korektně popsán solvy, že se „tzv. druhá republika vydala do rukou německé okupační správy“.

Některé argumenty

Do tohoto kontextu patří i argumentace na str. 93. Autor píše: „Česká republika by se měla zapojit do systému protiraketové obrany USA, posílí tak svou bezpečnost a obranu před potenciálními útoky balistických raket a hrozbami, které nelze vždy dopředu předvídat. Stane se tak součástí bezpečnostního systému, jaký se jí v historii doposud nikdy nenabízel. Nebude jen čerpat výhody, které jí přináší zejména členství v NATO, ale sama přijme odpovědnost za bezpečnost nejen svou, ale téměř celého evropského kontinentu, potažmo euroatlantického prostoru. Zároveň bytak vyšla vstříc spojenci – Spojeným státům americkým, které v historii opakovaně prokázaly, že jim na evropském kontinentu záleží a minimálně dvakrát, spíše však třikrát Evropě a českému národu pomohly, nastal čas, aby i Česká republika vyjádřila svou vděčnost a pomohla spojenci, když jí o to žádá. Navíc tímto krokem takřka výhradně získává a žádná rizika jí z umístění radaru nehrozí. Z tohoto širšího rámce celého pořadu lze dále jednoznačně dovozovat, že sledovaný pořad mluví výhradně ve prospěch radaru a nehovoří o žádných možných negativních důsledcích či okolnostech případné české účasti v systému protiraketové obrany USA.“ Zde chybí malý náznak rozporu. Zájem USA na Evropě je totiž v řadě vlivných prací interpretován zcela opačně: Od Monroeovy doktríny, k velmi pozdnímu vstupu do 1. světové války (1917), až ke vstupu do 2. světové války teprve po Pearl Harbouru, s předchozí izolacionistickou politikou odmítající i emigraci z nacisty ovládaných zemí.

Analýza

Autor však svou snahu o úplný přehled faktorů dokládá jinde (str. 97). Kde poznamenává, že „Jistým překvapením se může jevit absence aktéra – Ruská federace (případně Sovětský svaz), která byla v celospolečenské diskusi zmiňována a má přímou souvislost s českými / československými dějinami, jež byly jinak v příspěvcích zastoupeny.“

Triviální ale pravdivý je v tomto ohledu poukaz na to, že zaplacený moderátor nemůže být nestranný.

Sémiotika fotografií je také zajímavá: Palma a zeleň, nebe a radar ve vzájemné harmonii: Je to jen vehikl neutrálního či pozitivního dojmu .. nebo exotika pro český mozek?

Klvaňova minulost jako lobbistického činitele v kampaních pro tabákové výrobky je autorovi známá. Autor však současně nezná mediální analýzy kampaně BAT. Cituje jen Jana Kellera (str.118). „I kdyby byl radar po zdravotní stránce stoprocentně bezpečný, byl by pan Klvaňa určitě ten poslední, komu by to lidé uvěřili. Jde o vzdělaného člověka, který jistě dobře ví, že kouření škodí zdraví. Nedělalo by mu potíže spočítat, jak souvisí růst prodeje cigaret s doprovodným růstem rakoviny hrtanu či plic a to vše s růstem odměn manažerům tabákových firem.“

Výborný je poukaz na jednu část interview s hlavním protagonistou: Klvaňa zpětně spatřuje chybu v tom, že se vláda neodhodlala vést propagační, politickou kampaň, jejíž náklady by byly ovšem několikanásobně vyšší a předpokládala by aktivní zapojení všech členů vlády a prezidenta. Také zde však není kriticky zhodnocen fakt, že je řeč o vládě a prezidentovi, nikoli však o parlamentu, jakožto reprezentaci občanů a občanek a nositeli suverenity. Když ovšem tuto chybu dělá i prezident sám (povolební komentáře), nelze toto opomenutí kriticky přičítat jen autorovi diplomové práce, která je **ve svém celku výborná a objevná.**

Gramatika, překlady a sémantika:

Str. 63 „Svůj postoj doplňuje tím, že evropské státy jsou „technicky i finančně mnohem méně vybavení“ než Spojené státy. „Zobrazený graf ukazuje, že ve více **jak** polovině příspěvků se objevuje zmínka o minulosti, a to nehledě na její kontext.“

Str. 116: “ ... „ ...profesory Václavem **Bělehradských** ...“

